

Osobitosti konkurzu vyhláseného na majetok banky ako finančnej inštitúcie

Jakub Dzimko* – Aneta Kšenžighová** – Simona Gemzická***

DOI: <https://doi.org/10.24040/sap.2023.10.2-3.80-93>

Abstrakt:

DZIMKO, Jakub – KŠENŽIGHOVÁ, Aneta – GEMZICKÁ, Simona: *Osobitosti konkurzu vyhláseného na majetok banky ako finančnej inštitúcie*. Predkladaný článok sa zaoberá právnymi aspektami konkurzu vyhláseného na majetok banky ako finančnej inštitúcie v podmienkach Slovenskej republiky, ako aj osobitosťami tohto osobitného druhu insolvenčného konania v porovnaní s „klasickým“ konkurzom vyhláseným podľa druhej časti zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov. Zároveň príspevok poukazuje aj na vybrané aspekty riešenia platobnej neschopnosti banky ako finančnej inštitúcie v právnych úpravách Českej republiky, Poľskej republiky a Maďarska.

Kľúčové slová:

banka, konkurz, platobná neschopnosť, krízová situácia na finančnom trhu

The Specific Features of Bankruptcy Declared on the Assets of a Bank as a Financial Institution

Abstract:

DZIMKO, Jakub – KŠENŽIGHOVÁ, Aneta – GEMZICKÁ, Simona: *The Specific Features of Bankruptcy Declared on the Assets of a Bank as a Financial Institution*. The present article deals with the legal aspects of bankruptcy declared on the assets of a bank as a financial institution in the Slovak Republic, as well as with the peculiarities of this unique type of insolvency proceedings in comparison with the „classical“ bankruptcy declared under the second part of Act No. 7/2005 Coll. on Bankruptcy and Restructuring, as amended. At the same time, the paper also highlights selected aspects of the insolvency resolution of a bank as a financial institution in the legislation of the Czech Republic, the Republic of Poland and Hungary.

Key words:

bank, bankruptcy, insolvency, financial market crisis.

* Mgr. Jakub Dzimko, interný doktorand, Katedra obchodného a finančného práva, Právnická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

** JUDr. Aneta Kšenžighová, MBA, interná doktorandka, Katedra obchodného a finančného práva, Právnická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

*** JUDr. Ing. Simona Gemzická, externá doktorandka, Katedra občianskeho a pracovného práva, Právnická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

Úvod

V rámci trhovej ekonomiky je prirodzeným javom, že určitá časť subjektov, ktoré vykonávajú podnikateľskú činnosť, je nútená ukončiť svoju podnikateľskú činnosť v dôsledku insolventcie. Ekonomický neúspech môže mať rôznu mieru a intenzitu. V rámci aplikačnej praxe sa platobná neschopnosť môže dotknúť akejkolvek právnickej osoby vykonávajúcej podnikateľskú činnosť, pričom banky ako právnické osoby zriadené v súlade so zákonom č. 483/2001 Z. z. o bankách v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „Zákon o bankách“ alebo „ZoB“) nevynímajúc.

Kríza je pojem, s ktorým sú banky spájané, odo dňa kedy vznikli. V istom zmysle je história fungovania bankového sektora a bankovej platobnej neschopnosti datovaná od zlyhania prvých talianskych obchodných bánk v 14. storočí až po krízu bankového sektora, ktorá zachvátila celú Európu a Spojené štáty americké v rokoch 2008 až 2012.¹ Krízu bankového sektora tak okúsila takmer každá krajina sveta, čo podnietilo jednotlivé štáty k uplatňovaniu prevencie a hľadaniu riešenia bankových kríz.² Mnohé bankové krízy upozornili vlády na nevyhnutnosť regulácie bánk, ktorej cieľom je chrániť záujmy vkladateľov, zachovať stabilitu finančného systému a posilniť národné hospodárstvo.³ V dôsledku uvedených skutočností mnohé európske krajiny prijali právne normy regulujúce postavenie a činnosť bánk, ako aj zaviedli právnu reguláciu, ktorej cieľom je zabezpečiť stabilné fungovanie bankového sektora, ale priniesli aj jasné a striktné pravidlá, uplatňované v prípade insolventcie banky, ako aj jej následného konkurzu, ktoré napriek bankovému dohľadu nie je možné vylúčiť. Vzhľadom na osobitnú povahu bánk je nepraktické uplatňovať nezmenené všeobecné ustanovenia o konkurze vyhlásenom na majetok právnických osôb na samotné banky.⁴

S cieľom predchádzať systematickým rizikám a s cieľom chrániť vkladateľov a verejné záujmy sú v insolvenčných zákonoch jednotlivých európskych krajín zakotvené osobitné pravidlá na riešenie platobnej neschopnosti bánk ako finančných inštitúcií.

Predkladaný článok analyzuje právnu problematiku insolventcie finančných inštitúcií s akcentom na platobnú neschopnosť banky so sídlom v Slovenskej republike podľa zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v platnom znení (ďalej aj ako „Zákon o konkurze a reštrukturalizácii“ alebo „ZKR“). Zároveň sa zaoberá aj právnymi predpismi, upravujúcimi podmienky konkurzu banky v krajinách vyšehradského priestoru, ktoré obsahujú osobitné pravidlá týkajúce sa

-
- 1 ZHANG, J. A. Comparative Analysis of Application of Bank Insolvency. In *Arizona Journal of International and Comparative Law*. 2016, roč. 33, č. 1, s. 301-302. Dostupné na internete: http://arizonajournal.org/wp-content/uploads/2016/04/25_Zhang_301.pdf.
 - 2 Bižšie pozri: GATTO, J. D. Branches, Subsidiaries and Foreign Bank Insolvency. In *Journal of Comparative Business and Capital Market Law*. 1985, s. 173-196. Dostupné na internete: <https://scholarship.law.upenn.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1690&context=jil>.
 - 3 Bližšie pozri: MOORE, U. – SUSSMAN, G. The Current Account and Set-Offs between an Insolvent Bank and Its Customer. In *The Yale Law Journal*. 1932, roč. 41, č. 8, s. 1109-1133. Dostupné na internete: <https://doi.org/10.2307/791087>.
 - 4 NELSON, N. R. Settlement Obligations and Bank Insolvency. In *The Business Lawyer*. 1990, vol. 45, s. 1473-1484. Dostupné na internete: <https://www.jstor.org/stable/40687075>.

platobnej neschopnosti, či samotného insolvenčného konania banky. Na tomto mieste je potrebné poznamenať, že autori článku nemajú ambíciu poskytnúť odpovede na všetky otázky súvisiace s touto témou, ale primárne poukázať na osobitosti konkurzu vyhláseného majetok banky v porovnaní s konkurzom vyhláseným podľa druhej časti Zákona o konkurze a reštrukturalizácii na majetok právnickej osoby vykonávajúcej podnikateľskú činnosť.

Cieľom príspevku je poukázať na súčasnú právnu úpravu riešenia platobnej neschopnosti finančných inštitúcií so zameraním na banky so sídlom v Slovenskej republike, ako aj zdôrazniť osobitosti takto vyhláseného konkurzu v porovnaní s konkurzom vyhláseným podľa druhej časti Zákona o konkurze a reštrukturalizácii na majetok právnickej osoby vykonávajúcej podnikateľskú činnosť. Zároveň autori poukazujú na spoločné a rozdielne prvky komparovaných zahraničných právnych úprav a ich prípadné špecifiká. Nakoľko sa predmetný príspevok venuje analýze právnej úpravy *de lege lata*, sú pri spracovaní využité a aplikované klasické aristotelovské metódy, a to najmä metóda analýzy, ďalej dedukcie, indukcie, syntézy, ako aj metóda komparácie (s právnou úpravou platnou v Českej republike, v Poľskej republike a v Maďarsku). Zároveň je potrebné podotknúť, že je využívaná aj typická metóda logického a gramatického výkladu v spojení s využitím pravidiel tradičnej formálnej logiky aplikovanej v oblasti práva, v spojitosti so sémantickou analýzou právneho textu, nakoľko ťažisko príspevku tvorí súčasná právna úprava platná v Slovenskej republike.

1. Banka v právnom poriadku Slovenskej republiky

V súlade so Zákonom o bankách sa za banku považuje právnická osoba so sídlom na území Slovenskej republiky založená ako akciová spoločnosť, ktorá je úverovou inštitúciou podľa osobitného predpisu a ktorá má bankové povolenie. Právnická osoba zriadená v právnej forme ako akciová spoločnosť nie je oprávnená vykonávať bankovú činnosť, pričom právna úprava odlišnú právnu formu explicitne zakazuje. Dôvodom obmedzujúcej úpravy je špecifickosť predmetu činnosti, kvôli ktorému majú banky prísnejšie a oproti iným podnikateľským subjektom aj odlišné zákonné pravidlá.⁵

Banky zameriavajú svoju činnosť na zhromažďovanie voľných peňažných prostriedkov, prijímanie vkladov, poskytovanie úverov a sprostredkovanie finančných operácií, ale môžu realizovať aj iné činnosti, pokiaľ ich majú uvedené v bankovom povolení, napr. investícia do cenných papierov, vydávanie cenných papierov, finančný leasing, zúčtovanie a platobný styk, hypotekárne obchody a ďalšie činnosti na ktoré

5 DAUDRIKH, Y. Právna úprava pojmu banka na území Slovenskej republiky, Českej republiky a Ruskej federácie. In *Akademické akcenty 2014: zborník príspevkov z odborného seminára doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov*. Bratislava : Paneurópska vysoká škola, 2015, s. 576. Dostupné na internete: <https://www.paneurouni.com/wp-content/uploads/2017/03/zbornik-akademicke-akcenty-2014.pdf>.

získali bankové povolenie. Bankové povolenie je nevyhnutné na založenie banky, zriadenie pobočky zahraničnej banky a na vykonávanie bankových činností.⁶

Činnosť bánk a pobočiek zahraničných bánk podlieha bankovému dohľadu, ktorý vykonáva Národná banka Slovenska. Po zistení nedostatkov v činnosti banky alebo pobočky zahraničnej banky môže Národná banka Slovenska zaviesť rôzne opatrenia na nápravu. Jedným z nich je zavedenie nútenej správy. Účelom nútenej správy je najmä znemožnenie výkonu funkcií orgánom banky zodpovedným za zhoršujúcu sa hospodársku situáciu banky, odstránenie najzávažnejších nedostatkov v riadení činnosti banky, prijatie ozdravného programu, ak je ekonomické ozdravenie banky reálne, zabezpečenie podmienok na uplatnenie práv vkladateľov vyplývajúcich zo systému ochrany vkladov podľa osobitného predpisu a v nevyhnutnom prípade vedenie banky k vyhláseniu konkurzu a k likvidácii.⁷

V prípade, že banka sa počas svojej existencie a vykonávania svojej bankovej činnosti dostane do insolventie, na riešenie tohto stavu sa bude aplikovať Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Na konkurz vyhlásený na majetok banky sa použijú ustanovenia § 1 až 103 ZKR, ak nie je odlišná právna úprava stanovená v § 176 až 181 ZKR a § 183 až 193 ZKR, ktoré sú špeciálnymi ustanoveniami a majú prednosť pred všeobecnou právnou úpravou, uvedenou v § 1 až 103 ZKR.

2. Aktívna legitimácia na podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok banky

Vo vzťahu k aktívne legitimovaným subjektom oprávneným podať návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok banky je potrebné poukázať na skutočnosť, že sa v takomto prípade nebude aplikovať všeobecná právna úprava podľa § 11 ZKR.

Aktívnu vecnú legitimáciu na podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok banky má v súlade s § 176 ZKR v spojení s § 55 ods. 5 ZoB len príslušný orgán dohľadu (tzn. Národná banka Slovenska) alebo nútený správca po predchádzajúcom súhlase príslušného orgánu dohľadu, ak je banka v nútenej správe. To isté platí ohľadne aktívnej vecnej legitimácie na podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu voči pobočkám právnických osôb zriadených na území Slovenska (v právnej pozícii dlžníka), ktorí majú obdobný predmet podnikania ako slovenské finančné inštitúcie a ich sídlo sa nenachádza na území členského štátu Európskej únie.

Aktívnu vecnú legitimáciu na podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok banky, v súlade so zákonom č. 371/2014 Z. z. o riešení krízových situácií na finančnom trhu v platnom znení, má aj Rada pre riešenie krízových situácií ako orgán pre riešenie krízových situácií vybraných inštitúcií (bánk a obchodníkov s cennými papiermi) vo finančnom sektore v Slovenskej republike.

6 HESEKOVÁ BOJMÍROVÁ, S. Legálna definícia banky v právnych poriadkoch vybraných štátov. In *Biatec*. 2015, roč. 23, č. 2, s. 15. Dostupné na internete: https://www.nbs.sk/_img/documents/_publik_nbs_fsr/biatec/rok2015/02-2015/04_biatec_15_2_hesekova.pdf.

7 ČUNDERLÍK, Ľ. Komparácia českej a slovenskej právnej úpravy nútenej správy banky. In *Milníky práva v stredoeurópskom priestore 2013, 1. časť*. Bratislava : Univerzita Komenského, Právnická fakulta, 2013, s. 525. Dostupné na internete: https://www.flaw.uniba.sk/fileadmin/praf/Veda/Konferencie_a_podujatia/Milniky_zborniky/Zbornik_Milniky_2013_1_cast.pdf.

V tejto súvislosti je zároveň potrebné poukázať aj na skutočnosť, že oprávnenie disponovať s podaným návrhom na vyhlásenie konkurzu na majetok banky má výhradne subjekt, ktorý je aktívne legitimovaný na podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu. Členovia štatutárneho orgánu banky, ktorá je v nútenej správe, nemôžu účinne v mene spoločnosti vziať späť návrh na vyhlásenie konkurzu.⁸

3. Vyhlásenie konkurzu

V dôsledku uplynulých legislatívnych zmien (prijatie zákona č. 111/2022 Z. z. o riešení hroziaceho úpadku v znení neskorších predpisov, ako aj v dôsledku tzv. reformy súdnej mapy⁹) je na konanie o vyhlásení konkurzu na majetok banky ako finančnej inštitúcie založená kauzálna príslušnosť súdov. Podľa § 196a ods. 2 ZKR platí, že v konkurze banky ako finančnej inštitúcie sú kauzálne príslušné

- a) Mestský súd Košice pre obvody Krajského súdu v Košiciach, Krajského súdu v Prešove
- b) Okresný súd Žilina pre obvody Krajského súdu v Banskej Bystrici, Krajského súdu v Trenčíne, Krajského súdu v Žiline,
- c) Okresný súd Nitra pre obvody Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Nitre, Krajského súdu v Trnave.

Pre korektné určenie miestnej príslušnosti je potrebné poukázať na skutočnosť, že v súlade s § 196a ods. 3 ZKR v spojení s § 196a ods. 4 ZKR, miestne príslušný je súd, v ktorého obvode má banka svoje sídlo, pričom príslušnosť súdu sa určuje podľa okolností, ktoré tu boli ku dňu, ktorý predchádza o šesť mesiacov deň podania návrhu na vyhlásenie konkurzu.

V uznesení o vyhlásení konkurzu súd ustanoví aj správcu konkurznej podstaty. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na skutočnosť, že podľa § 4 ods. 4 zákona č. 8/2005 Z. z. o správcoch v platnom znení, ak ide o banku správca je vylúčený z výkonu správcovskej činnosti aj vtedy, ak nespĺňa požiadavky podľa osobitného predpisu na správcu pre výkon nútenej správy (§ 54 ZoB).¹⁰ Na správcu a zástupcu správcu banky v nútenej správe, ak je ním fyzická osoba, na členov štatutárneho orgánu správcu a zástupcu správcu, ak je ním právnická osoba, sa uplatňuje iba primeraná aplikácia požiadaviek na odbornú spôsobilosť, ktoré sa vzťahujú na členstvo v dozornej rade banky (v zmysle § 7 ods. 14 ZoB teda „primeraná aplikácia primeraných znalostí a skúseností“). V tejto súvislosti môžu vzniknúť praktické problémy¹¹ pri ustanovovaní núteného správcu (resp. jeho zástupcu) týkajúce sa posúdenia náležitej odbornej spôsobilosti a primeranosti znalostí a skúseností, najmä vo vzťahu k požadovanej odbornej úrovni konania pred zavedením nútenej správy (kvalifikované požiadavky

8 Uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 02.05.2018, sp. zn. III. ÚS 185/2018.

9 S účinnosťou od 1. júna 2023 nadobudol účinnosť zákon č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov v znení neskorších predpisov.

10 Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 29. 11. 2018, sp. zn. IV. ÚS 467/2018.

11 Bližšie pozri: ČUNDERLÍK, Ľ. O odbornej spôsobilosti a dôveryhodnosti správcu banky, zástupcu správcu banky a príbratého odborného poradcu v právnej úprave výkonu nútenej správy nad bankou. In *Justičná revue*. 2012, roč. 64, č. 3, s. 354 – 365.

na členov predstavenstva banky), ktorá nastavuje referenčný rámec odbornosti pre štatutárny orgán. Nútený správca totiž zavedením nútej správy preberá pôsobnosť štatutárneho orgánu a dozornej rady banky kumulatívne.¹² Riešenie pre odstránenie akýchkoľvek sporných situácií pri ustanovení konkrétneho správcu bolo implementované v uplynulej rozsiahlej novele Zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

Ako už bolo uvedené v dôsledku uplynulých významných legislatívnych zmien bol do právneho poriadku implementovaný inštitút tzv. špeciálneho správcu. V súlade s § 20a písm. c) zákona č. 8/2005 Z. z. o správcoch v znení neskorších predpisov je konkurzný súd povinný ustanoviť za správcu konkurznej podstaty v konkurze vyhlásenom na majetok banky ako finančnej inštitúcie výlučne správcu zapísaného v oddiele špeciálnych správcov zoznamu správcov vedeného Ministerstvom spravodlivosti SR.

Uznesenie o vyhlásení konkurzu na majetok banky sa doručuje a oznamuje podľa všeobecnej právnej úpravy ako v prípade ostatných dlžníkov. Podľa § 22 ZKR sa uznesenie o vyhlásení konkurzu doručuje účastníkom konkurzného konania, správcovi, príslušnému daňovému orgánu, colnému riaditeľstvu a ďalším súdu známym orgánom, ktoré vedú s dlžníkom konanie, ktoré sa v dôsledku vyhlásenia konkurzu prerušuje.¹³

Osobitný predmet činnosti finančných inštitúcií a subjektov s iným uvedeným predmetom činnosti však vyžaduje, aby rozhodnutie o vyhlásení konkurzu bolo oznámené a doručené aj ďalším subjektom, najčastejšie orgánu dohľadu. Oznamovanie určenému subjektu musí časovo predchádzať zverejňovaniu uznesenia o vyhlásení konkurzu v Obchodnom vestníku. Vyhlásenie konkurzu na majetok banky je konkurzný súd povinný bezodkladne oznámiť Národnej banke Slovenska, ako aj Rade pre riešenie krízových situácií a zaslať im uznesenie o vyhlásení konkurzu. Príslušný konkurzný súd zasiela rozhodnutie o vyhlásení konkurzu zároveň aj Fondu na ochranu vkladov.

Vo všetkých uvedených prípadoch súd oznámi vyhlásenie konkurzu príslušným orgánom ešte pred zverejnením uznesenia o vyhlásení konkurzu v Obchodnom vestníku.

4. Účinky vyhlásenia konkurzu

Vo všeobecnosti má konkurz účinky nielen vo vzťahu k úpadcovi, ale aj k tretím osobám. Vyhlásenie konkurzu má hmotnoprávne, ako aj procesnoprávne účinky, ktoré stanovuje Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Hmotnoprávne účinky vyhlásenia konkurzu zasahujú do práv a povinností dlžníka a tretích osôb a spôsobujú zmenu či zánik práv, ktoré im vyplývajú zo zmlúv alebo z príslušných právnych predpisov, alebo vyvolávajú vznik nových práv a povinností. Procesnoprávne účinky zasahujú

12 ČUNDERLÍK, L. Spôsobilosť na riadenie finančnej inštitúcie a rozhodovanie sporov súvisiacich s finančnoprávnymi produktmi. In SZAKÁCS, A. – HLINKA, T. (eds.): *Bratislavské právnické fórum 2020: právnické profesie ako most medzi svetmi ekonómie a práva*. Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, 2020, s. 66.

13 ĎURICA, M. *Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2021, s. 195.

do procesných práv dlžníka a ďalších účastníkov konania, ale aj do oprávnenia príslušného štátneho orgánu pokračovať v konaní. Ďalšie právne dôsledky môžu vyplývať z procesného predpisu, ktorý upravuje príslušné konanie.¹⁴

Hmotnoprávne a procesnoprávne účinky vyhlásenia konkurzu ustanovené v § 44 až 56 ZKR sa vzťahujú aj na týchto úpadcov okrem taxatívne určených výnimiek.

Vyhlásením konkurzu stráca úpadca právo disponovať majetkom, ktorý patrí do konkurznej podstaty (§ 44 ZKR), pričom tieto dispozičné oprávnenia prechádzajú na správcu. Veritelia nemôžu postihovať majetok, ktorý patrí do konkurznej podstaty, výkonom rozhodnutia alebo exekúciou (§ 48 ZKR) a nemôžu vykonávať ani zabezpečovacie práva (§ 50 ZKR). Tieto ustanovenia slúžia na to, aby majetok, ktorý podlieha konkurzu, bol použitý na uspokojenie pohľadávok veriteľov úpadcu.

Jedným z účinkov vyhlásenia konkurzu je nemožnosť vzniku zabezpečovacieho práva po vyhlásení konkurzu okrem záložného práva na budúci majetok, ak bolo zriadené a zaregistrované v Notárskom registri záložných práv, katastri nehnuteľností alebo v osobitnom registri pred vyhlásením konkurzu a záložného práva zriadeného správcom. Na výťažku zo speňaženia majetku podliehajúceho konkurzu nemôže vzniknúť zabezpečovacie právo ani ako na budúcom majetku.

Jedným z dôvodov odporovateľnosti právnych úkonov podľa Zákona o konkurze a reštrukturalizácii je zvýhodnenie veriteľa oproti inému veriteľovi tým, že dlžník zabezpečil svoj záväzok až po jeho vzniku. Ak sa zabezpečovacie právo vzťahuje na peňažné prostriedky, na pohľadávku z účtu, na štátne dlhopisy alebo prevoditeľné cenné papiere, pokiaľ ide o úpadcu, ktorým je účastník platobného systému, účastník systému vyrovnania alebo prevádzkovateľ platobného systému, nie je možné úspešne uplatniť odporovateľnosť len z toho dôvodu, že zabezpečovacie právo vzniklo neskôr ako samotný záväzok, ktorý sa zabezpečuje uvedeným majetkom úpadcu.

V súlade s § 64 ods. 1 písm. b) ZoB dňom vyhlásenia konkurzu zaniká banke bankové povolenie, a teda dňom vyhlásenia konkurzu banka nie je oprávnená vykonávať bankovú činnosť. Odo dňa zániku bankového povolenia Národná banka Slovenska bezodkladne zruší takejto právnickej osobe výkon platobných služieb a jeho zúčtovania vykonávaného podľa § 2 ods. 13 ZoB. Rovnako tak od tohto dňa nemôže právnická osoba prijímať vklady a poskytovať úvery a vykonávať ďalšie činnosti s výnimkou tých, ktoré sú nevyhnutné na vyrovnanie jej pohľadávok a záväzkov; platobné služby na vyrovnanie existujúcich pohľadávok a záväzkov vykonáva takáto právnická osoba prostredníctvom účtu zriadeného v inej banke.

5. Veriteľský výbor v konkurze

Zákon o konkurze a reštrukturalizácii upravuje obligatórne zloženie veriteľského výboru, ak je vyhlásený konkurz na majetok banky – členom veriteľského výboru je *ex lege* Fond ochrany vkladov zriadený ako právnická osoba podľa zákona č. 118/1996 Z.z. o ochrane vkladov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení. Fond ochrany vkladov tvorí inštitucionálnu časť zákonného systému ochrany vkladov

14 ĎURICA, M. *Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2021, s. 465.

v Slovenskej republike, pričom zabezpečuje vykonávanie činností, práv a povinností súvisiacich s týmto systémom ochrany vkladov. Fond ochrany vkladov zároveň sústreďuje peňažné príspevky bánk a pobočiek zahraničných bánk na poskytovanie náhrad za vklady, uložené v bankách a v pobočkách zahraničných bánk a nakladá s nimi v súlade so zákonom.¹⁵

V prípade, že bol konkurz vyhlásený na majetok hypotekárnej banky, zákon ustanovuje ako obligatórneho člena veriteľského výboru aj jej hypotekárneho správcu. Ak je úpadcom obchodník s cennými papiermi, členom veriteľského výboru je *ex lege* Garančný fond investícií ako právnická osoba zriadená zákonom č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách (zákon o cenných papieroch) v platnom znení. Garančný fond investícií je dohliadaným subjektom Národnej banky Slovenska, ktorý sústreďuje peňažné príspevky obchodníkov s cennými papiermi a pobočiek zahraničných obchodníkov s cennými papiermi, správcovských spoločností a pobočiek zahraničných správcovských spoločností na poskytovanie náhrad za nedostupný klientsky majetok prijatým obchodníkom s cennými papiermi alebo zahraničným obchodníkom s cennými papiermi, správcovskou spoločnosťou alebo zahraničnou správcovskou spoločnosťou na vykonanie investičnej služby a nakladá s nadobudnutými peňažnými prostriedkami v súlade s týmto zákonom. Garančný fond investícií svojím pôsobením vytvára spolu s Fondom ochrany vkladov komplexný systém ochrany klienta pri investovaní na peňažnom a kapitálovom trhu SR.¹⁶

Zákonné zloženie veriteľského výboru je určené aj v prípade, ak úpadcom je banka, ktorá je emitentom krytých dlhopisov. V takom prípade je členom veriteľského výboru správca programu krytých dlhopisov, pričom tento správcu menuje Národná banka Slovenska postupom podľa § 77 ZoB.

Ostatní členovia veriteľského výboru sa volia podľa príslušných ustanovení Zákona o konkurze a reštrukturalizácii, ktoré sa použijú primerane. Pretože jeden člen výboru je určený zákonom, schôdza veriteľov volí už len štyroch alebo dvoch členov, a to v závislosti od počtu členov veriteľského výboru. Ani pri týchto subjektoch nie je vylúčené, že veriteľský výbor nie je zvolený, a potom jeho právomoc vykonáva súd.

6. Vyhlásenie konkurzu na majetok banky v Českej republike

Insolvenčné konanie je v Českej republike, obdobne ako v Slovenskej republike, upravené v zákone č. 182/2006 Sb. o úpadku a spôsoboch jeho riešení v platnom znení (ďalej aj ako „IZ“). Právna úprava riešenia úpadku je upravená v § 367 a nasl. IZ, pričom ak nie je uvedené inak, na riešenie úpadku banky sa aplikujú aj všeobecné ustanovenia ostatných častí IZ a ustanovenia ostatných hláv druhej časti IZ, s výnimkou ustanovení upravujúcich moratórium, reorganizáciu a oddĺženie.

15 Bližšie pozri § 12 a nasl. zákona č. 118/1996 Z. z. o ochrane vkladov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení.

16 Bližšie pozri § 80 a nasl. Zákona č. 566/2001 Z.z. o cenných papieroch a investičných službách (zákon o cenných papieroch) v platnom znení.

K aplikácii ustanovení IZ pre postup pri riešení úpadku banky dochádza v súlade s § 6 ods. 2 IZ *a contrario*, v prípade, že je banke odňatá banková licencia Českou národnou bankou.

Právna úprava odňatia bankovej licencie je v Českej republike upravená v § 34 – 35 zákona č. 21/1992 Sb. o bankách v platnom znení, pričom k odňatiu licencie dôjde pri pretrvávajúcich závažných nedostatkoch v činnosti banky, alebo pri úpadku banky Česká národná banka licenciou odníme, pričom tomuto opatreniu nemusí predchádzať zavedenie nútenej správy. Česká národní banka je povinná odňať licenciou v prípade, že zistí, že vlastné imanie banky je menšie než jedna tretina jej záväzkov, s tou výnimkou, ak nad bankou bola zavedená nútená správa alebo ide o banku zvláštného určenia.

Úpadok banky založenej podľa českého právneho poriadku nastáva v súlade s § 3 IZ v prípade jej platobnej neschopnosti, t.j. pokiaľ má banka viac ako dvoch veriteľov a súčasne peňažné záväzky po dobu dlhšiu než 30 dní a tieto záväzky nie je schopná plniť, alebo je predĺžená, a teda má viac veriteľov a súhrn jej záväzkov prevyšuje hodnotu jej majetku.

Insolvenčný návrh podáva orgán dozoru alebo dohľadu, t.j. v prípade banky Česká národná banka, pričom v súlade s § 97 IZ ho môže podať rovnako aj dlžník alebo veriteľ.

Pokiaľ dôjde k začatiu insolvenčného konania, má insolvenčný súd povinnosť bezodkladne o tom vyrozumieť orgán dohľadu, t. j. Českú národnú banku, a prostredníctvom orgánu dohľadu insolvenčný súd informuje o vydaní rozhodnutia o úpadku a vyhlásení konkurzu na majetok banky orgán dozoru alebo dohľadu v tých krajinách, v ktorých dlžník vykonáva svoju činnosť na základe licencie.

Insolvenčný správca je povinný pravidelne, najmenej však raz ročne, uverejňovať vhodným spôsobom správu pre veriteľa a verejnosť o postupe insolvenčného konania. Správa musí byť odsúhlasená veriteľským výborom.

7. Vyhlásenie konkurzu na majetok banky v Poľskej republike

V poľskom právnom poriadku je insolvenčné konanie upravené Zákomom o konkurze z 28. februára 2003 (ďalej ako „*Konkurznyj zakon*“). Na konkurzné konanie bánk sa v poľskej právnej úprave použijú ustanovenia III. Časti, Hlavy II. Konkurzného zákona, ktorou sa upravuje konkurzné konanie voči bankám a družstevným sporivým a úverovým inštitúciám. V zmysle Konkurzného zákona, banka je platobne neschopná vtedy, ak podľa súvahy zostavenej ku koncu účtovného obdobia majetok banky nepostačuje na splnenie jej záväzkov.

Subjektmi oprávnenými podať návrh na vyhlásenie konkurzu sú výhradne poľský Úrad finančného dohľadu alebo Bankový záručný fond.

Pred vyhlásením konkurzu na banku súd obligatórne vypočuje k dôvodom vyhlásenia konkurzu a k osobe správcu konkurznej podstaty, zástupcu poľského Úradu pre finančný dohľad, zástupcu Bankového záručného fondu, zástupcov banky, prezidenta a ostatných členov posledného predstavenstva banky, ktorej sa návrh týka.

V rozhodnutí o vyhlásení konkurzu súd zároveň ustanoví správcu, ktorý zastupuje banku v konkurznom konaní.

Dňom vyhlásenia konkurzu zaniká *ex lege* činnosť riadiacich a dozorných orgánov banky, zanikajú taktiež všetky práva členov orgánov banky na odstupné ako aj na odmenu za obdobie po vyhlásení konkurzu. Konkurz banky má výrazný vplyv aj na existenciu jednotlivých typov bankových zmlúv.¹⁷

Konkurzný sudca rozhoduje o spôsobe predaja banky spolu s podmienkami nadobudnutia banky inými bankami. Proti rozhodnutiu sudcu sa možno odvolať. Konkurzný zákon osobitným spôsobom upravuje nadobudnutie banky v konkurze inými bankami, kde podmienky takéhoto postupu a lehotu na predkladanie ponúk určí konkurzný sudca po konzultácii s poľským orgánom finančného dohľadu a bankovým záručným fondom. Rozhodnutie o schválení výberu najvhodnejšej ponuky pre predaj banky vydáva taktiež konkurzný sudca po konzultácii s poľským Úradom pre finančný dohľad a Bankovým záručným fondom.

Pohľadávky, ktoré sa majú uspokojiť z konkurznej podstaty banky, sú Konkurzným zákonom rozdelené do desiatich kategórií a uspokojujú sa v zákonom stanovenom poradí.

V Konkurznom zákone sa nachádzajú taktiež osobitné ustanovenia týkajúce sa konkurzu banky, poskytujúcej hypotekárne úvery¹⁸ a osobitné ustanovenia upravujú taktiež konkurz sporiteľní.

8. Vyhlásenie konkurzu na majetok banky v Maďarsku

V podmienkach maďarskej právnej úpravy je insolvenčné konanie upravené Zákonom o konkurze a vyrovnaní,¹⁹ v komparácii so slovenskou, českou a poľskou právnou úpravou však osobitné ustanovenia o konkurze banky v maďarskom Zákone o konkurze a vyrovnaní nenachádzame. Problematiku insolvenčného konania banky nachádzame v podobe likvidácie banky, a to v osobitnej právnej úprave, v Zákone CCXXXVII z roku 2013 o úverových inštitúciách a finančných podnikoch²⁰ (ďalej ako „ZÚ“), ktorý ako *lex specialis* vo vzťahu k Zákonu o konkurze a vyrovnaní upravuje likvidáciu peňažných ústavov, bank, úverových inštitúcií, ale aj podnikov, ktoré nie sú klasifikované ako finančné inštitúcie, ale pôsobia pod rozhodujúcim vplyvom úverovej inštitúcie.

Rozhodnutie o nariadení likvidácie banky môže vydať výlučne orgán dohľadu (§48 ods. 1 ZÚ), a to v prípade, ak tejto inštitúcii odníme oprávnenie na jej

17 V zmysle § 434 Konkurzného zákona: „Ak tieto účinky nenastali skôr v dôsledku začatia vyrovnacieho konania, dňom vyhlásenia konkurzu zanikajú: 1) zmluvy o bankovom účte; úroky z bankových účtov sa účtujú do dňa konkurzu; 2) zmluvy o pôžičke a pôžičke, ak finančné prostriedky neboli poskytnuté dlžníkovi (dlžníkovi) ku dňu vyhlásenia konkurzu; 3) zmluvy o ručení, bankovej záruke a akreditíve, ak banka do dňa vyhlásenia konkurzu nedostala za tieto činnosti províziu; 4) dohoda o poskytnutí bezpečnostných schránok a zmluva o skladovaní, vydanie vecí a cenných papierov by však malo prebehnúť v lehote dohodnutej s prevodcom na uskladnenie.“

18 Bližšie pozri § 442 až 450a Zákona o konkurze z 28. februára 2003.

19 Zákon č. XLIX z roku 1991 o konkurze a vyrovnaní. Dostupný na internete: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99100049.tv>.

20 Dostupné na <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1300237.TV>.

činnosť. Orgán dohľadu následne vymenuje likvidátora a určí deň začatia likvidácie banky. Po doručení rozhodnutia o nariadení likvidácie súd nariadi jeho zverejnenie v Obchodnom vestníku. O návrhu na začatie likvidácie rozhodne súd do ôsmich dní odo dňa doručenia podania (§ 54 ods. 1 ZÚI). Odvolanie voči rozhodnutiu súdu o povolení likvidácie nemá odkladný účinok.

Počas likvidácie banky sú veritelia povinní prihlásiť si svoje pohľadávky do šesťdesiatich dní odo dňa zverejnenia rozhodnutia o nariadení likvidácie. Likvidátor pravidelne informuje orgán dohľadu a veriteľov o stave likvidácie.²¹ ZÚI taktiež upravuje spôsob a poradie uspokojovania pohľadávok veriteľov v závislosti od charakteru bankovej inštitúcie.

Záver

Predkladaný článok stručne poukazuje na problematiku konkurzu vyhláseného na majetok finančnej inštitúcie s akcentom na konkurz vyhlásený na majetok banky v právnom poriadku Slovenskej republiky a Českej republiky. Ako už bolo uvedené aj v úvode, nebolo ambíciou autorov analyzovať celý priebeh konkurzu vyhláseného na majetok banky, ale len poukázať na osobitosti konkurzu vyhláseného na majetok banky v porovnaní s konkurzom vyhláseným podľa druhej časti Zákona o konkurze a reštrukturalizácii na majetok právnickej osoby vykonávajúcej podnikateľskú činnosť.

Predmetnú právnu úpravu je možné považovať za dostatočnú a komplexnú, pričom sme neidentifikovali žiadne problematické časti v tejto právnej úprave. Každá z komparovaných právnych úprav obsahuje osobitné ustanovenia o konkurze banky. Porovnávané právne úpravy sa však okrem definície platobnej neschopnosti banky výrazne líšia charakterom subjektov, oprávnených podať návrh na vyhlásenie jej konkurzu, resp. začatie jej insolvenčného konania. Najširší okruh subjektov oprávnených podať návrh na vyhlásenie konkurzu banky obsahuje česká právna úprava. Slovenská a poľská právna úprava zužujú a explicitne upravujú okruh aktívne vecne legitimovaných subjektov na podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu. Maďarská právna úprava však túto kompetenciu zákonom zveruje výlučne jedinému subjektu, a to orgánu dohľadu.

Špecifikom poľskej právnej úpravy, je aj skutočnosť, že o spôsobe predaja banky spolu s podmienkami nadobudnutia banky inými bankami rozhoduje výlučne konkurzný sudca. Z hľadiska komparácie sme neidentifikovali zásadné právne rozdiely medzi právnou úpravou Slovenskej republiky a Českej republiky, ktoré by bolo možné použiť ako inšpiráciu pre úvahy *de lege ferenda*, resp. ako podnety pre novelizáciu Zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

Záverom je však potrebné poukázať na skutočnosť, že zatiaľ na majetok žiadnej banky so sídlom v Slovenskej republike nebol vyhlásený konkurz podľa Zákona o konkurze a reštrukturalizácii. V právnych podmienkach Slovenskej republiky

21 Podľa § 56 ods. 1 ZÚI je výška odmeny likvidátora limitovaná a nesmie presiahnuť 1,25% z tržieb z predaja majetku banky a súhrnnej sumy prijatých pohľadávok. V prípade vyrovnania odmena likvidátora nemôže presiahnuť 1,25% čistej hodnoty majetku.

bol vyhlásený konkurz na majetok nasledujúcich bánk: AG Banka, a.s. (konkurz vyhlásený v roku 2000), Dopravná banka, a.s. (konkurz vyhlásený v roku 2000), Slovenská kreditná banka, a.s. (konkurz vyhlásený v roku 2000) a Devín banka a.s. (konkurz vyhlásený v roku 2001). Všetky tieto konkurzy boli vyhlásené pred účinnosťou Zákona o konkurze a reštrukturalizácii, a teda sú, resp. boli vedené podľa zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov.

Je však potrebné konštatovať, že krach aj jednej banky v rámci bankového systému môže poškodiť dôveru vkladateľov v ostatné banky a narušiť tak stabilitu celého bankového systému.

Literatúra:

- CUKEROVÁ, D. 2022. O ingerencií verejnej moci pri preventívnej reštrukturalizácii. In *Zásahy verejnej moci do podnikania a obchodovania: Pocta profesorovi Jánovi Husárovi*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2022, s. 41-51. ISBN 978-80-574-0155-1.
- ČUNDERLÍK, Ľ. 2014. K nedostatkom právnej úpravy nútej správy (nielen) nad bankou. In *Právny obzor*, 2014, roč. 97, č. 1, s. 31- 43. ISSN 0032-6984.
- ČUNDERLÍK, Ľ. 2013. Komparácia českej a slovenskej právnej úpravy nútej správy banky. In *Milníky práva v stredoeurópskom priestore 2013, 1. časť*. Bratislava : Univerzita Komenského, Právnická fakulta, 2013, s. 523 - 530. ISBN 978-80-7160-368-9. Dostupné na internete: https://www.flaw.uniba.sk/fileadmin/praf/Veda/Konferencie_a_podujatia/Milniky_zborniky/Zbornik_Milniky_2013_1_cast.pdf.
- ČUNDERLÍK, Ľ. 2012. O odbornej spôsobilosti a dôveryhodnosti správcu banky, zástupcu správcu banky a pribratého odborného poradcu v právnej úprave výkonu nútej správy nad bankou. In *Justičná revue*, 2012, roč. 64, č. 3, s. 354 - 365. - ISSN 1335-6461.
- ČUNDERLÍK, Ľ. 2020. Spôsobilosť na riadenie finančnej inštitúcie a rozhodovanie sporov súvisiacich s finančnoprávnymi produktmi. In *Bratislavské právnické fórum 2020: právnické profesie ako most medzi svetmi ekonómie a práva*. Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, 2020, s. 64 - 76. ISBN 978-80-7160-558-4. Dostupné na internete: https://www.flaw.uniba.sk/fileadmin/praf/BPF/2020/ZBORNI_K_BPF_FINANC_KO_SJ_2020_-_final.pdf.
- DAUDRIKH, Y. 2017. Česká národná banka ako orgán dohľadu nad finančným trhom In *Právní rozpravy 2017 : Právo a bezpečnost : mezinárodní vědecká konference oblasti práva a právních věd*. Hradec Králové : Magnanimitas akademické sdružení, 2017, s. 178-185. ISBN 978-80-87952-18-4.
- DAUDRIKH, Y. 2014. Právna úprava pojmu banka na území Slovenskej republiky, Českej republiky a Ruskej federácie. In *Akademické akcenty 2014 : zborník príspevkov z odborného seminára doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov*. Bratislava : Paneurópska vysoká škola, 2015, s. 575-581. ISBN 978-80-89453-14-6. Dostupné na internete: <https://www.paneuromi.com/wp-content/uploads/2017/03/zbornik-akademicke-akcenty-2014.pdf>.
- DOLNÝ J. 2022. Dopady novej insolvenčnej regulácie na postavenie veriteľov pri verejnej preventívnej reštrukturalizácii. In *Zásahy verejnej moci do podnikania*

- a obchodovania: Pocta profesorovi Jánovi Husárovi*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2022, s. 42-57. ISBN 978-80-574-0155-1.
- DOLNÝ, J. 2021. Nový spôsob riešenia reštrukturalizácie z pohľadu smernice o reštrukturalizácii a insolvenčii. In *Justičná revue*. 2021, roč. 73, č. 2, s. 218-231. ISSN 1335-6461.
 - ĎURICA, M. *Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2021, s. 1496. I 2021. SBN 978-80-7400-846-7.
 - GATTO, J. D. 1985. Branches, Subsidiaries and Foreign Bank Insolvency. In *Journal of Comparative Business and Capital Market Law*. 1985, s. 173 – 196.
 - HÁSOVÁ, J. – MORAVEC, T. a kol. 2018. *Insolvenční zákon. Komentář*. Praha : C. H. Beck, 2018, 1824 s. ISBN 978-80-7400-691-3.
 - HESEKOVÁ BOJMÍROVÁ, S. 2015. Legálna definícia banky v právnych poriadkoch vybraných štátov. In: *Biatec*. 2015, roč. 23, č. 2, s. 14 – 18. ISSN 1335-0900. Dostupné na internete: https://www.nbs.sk/_img/documents/_publik_nbs_fsr/biatec/rok2015/02-2015/04_biatec_15_2_hesekova.pdf.
 - KOZÁK, J. – BROŽ, J. – DADAM, A. a kol. 2019. *Insolvenční zákon. Komentář*. Praha : Wolters Kluwer, 2019, 1792 s. ISBN 978-80-7598-578-1.
 - KUBINEC, M. – UŠIAKOVÁ, L. – ORVISKÝ, M. 2022. *Základy práva cenných papierov*. Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela - Belianum, 2022, 165 s. ISBN 978-80-557-1954-2.
 - KUBINEC, M. 2022. *Obchodná spoločnosť v kríze*. Praha : C. H. Beck, 2022, 184 s. ISBN 978-80-7400-870-2.
 - MOORE, U. – SUSSMAN, G. 1932. The Current Account and Set-Offs between an Insolvent Bank and Its Customer. In *The Yale Law Journal*. 1932, roč. 41, č. 8, s. 1109 - 1133.
 - NELSON, N. R. 1990. Settlement Obligations and Bank Insolvency. In: *The Business Lawyer*. 1990, vol. 45, s. 1473 - 1484.
 - ONDROVÁ, J. 2018. Konstitucionno-pravovoje regulirovanije statusa Nacional'nogo banka Slovenskoj respubliky. In *Evoljucija Rossijskogo prava : materialy XVI Meždunarodnoj naučnoj konferencii molodych učenyh i studentov (Jekaterinburg, 27 apreľa 2018 goda)*. Jekaterinburg : Ural'skij gosudarstvennyj juridičeskij universitet, 2018, s. 78 - 80. ISBN 978-5-7845-0551-4.
 - ŠEVČÍKOVÁ, A. 2015. Teoretické východiská dohľadu nad finančným trhom v Slovenskej republike. In *Interpolis ,15 : zborník vedeckých prác, medzinárodná vedecká konferencia doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov, Banská Bystrica, 12. II. 2015*. Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela - Belianum, 2015, s. 406 - 412. ISBN 978-80-557-1074-7.
 - ÚRADNÍK, M. 2020. Ingerencia právnických profesií v ochrane finančného spotrebiteľa. In *Bratislavské právnické fórum 2020: právnické profesie ako most medzi svetmi ekonómie a práva*. Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, 2020, s. 77 - 87. ISBN 978-80-7160-558-4. Dostupné na internete: https://www.flaw.uniba.sk/fileadmin/praf/BPF/2020/ZBORNÍ_K_BPF_FINANC_KO_SJ_2020_-_final.pdf.
 - ZHANG, J. A 2016. Comparative Analysis of Application of Bank Insolvency. In *Arizona Journal of International and Comparative Law*. 2016, roč. 33, č. 1, s. 301 – 316. ISSN 0743-6963.

Summary: The Specific Features of Bankruptcy Declared on the Assets of a Bank as a Financial Institution

In this article, the authors deal with the legal aspects of bankruptcy declared on the property of a bank as a financial institution in the legal order of the Slovak Republic, pointing out the peculiarities of bankruptcy announced on the property of a bank in comparison with bankruptcy declared under the second part of the Act on Bankruptcy and Restructuring on the property of a legal person carrying out business activity. The paper also compares the legislation of the Slovak Republic with the legislation of the Czech Republic, the Republic of Poland and Hungary. In the authors' opinion, the Slovak Republic's ruling can be considered sufficient and comprehensive, and we have not identified any problematic parts of this legislation. In terms of comparison, the authors did not identify any fundamental legal differences between the legislation of the Slovak Republic and the Czech Republic, which could be used as inspiration for de lege ferenda considerations or as suggestions for amendments to the Act on Bankruptcy and Restructuring.

Mgr. Jakub Dzimko

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici

Právnická fakulta, Katedra obchodného a finančného práva

Komenského 20

974 01 Banská Bystrica

Slovenská republika

jakub.dzimko@umb.sk

JUDr. Aneta Kšenzíghová, MBA

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici

Právnická fakulta, Katedra obchodného a finančného práva

Komenského 20

974 01 Banská Bystrica

Slovenská republika

aneta.ksenzighova@umb.sk

JUDr. Ing. Simona Gemzická

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici

Právnická fakulta, Katedra občianskeho a pracovného práva

Komenského 20

974 01 Banská Bystrica

Slovenská republika

simon.smolkova@gmail.com

Obsah článku podlieha licenci Creative Commons Attribution 4.0 International Licence CC BY (Jakub Dzimko – Aneta Kšenzíghová – Simona Gemzická).